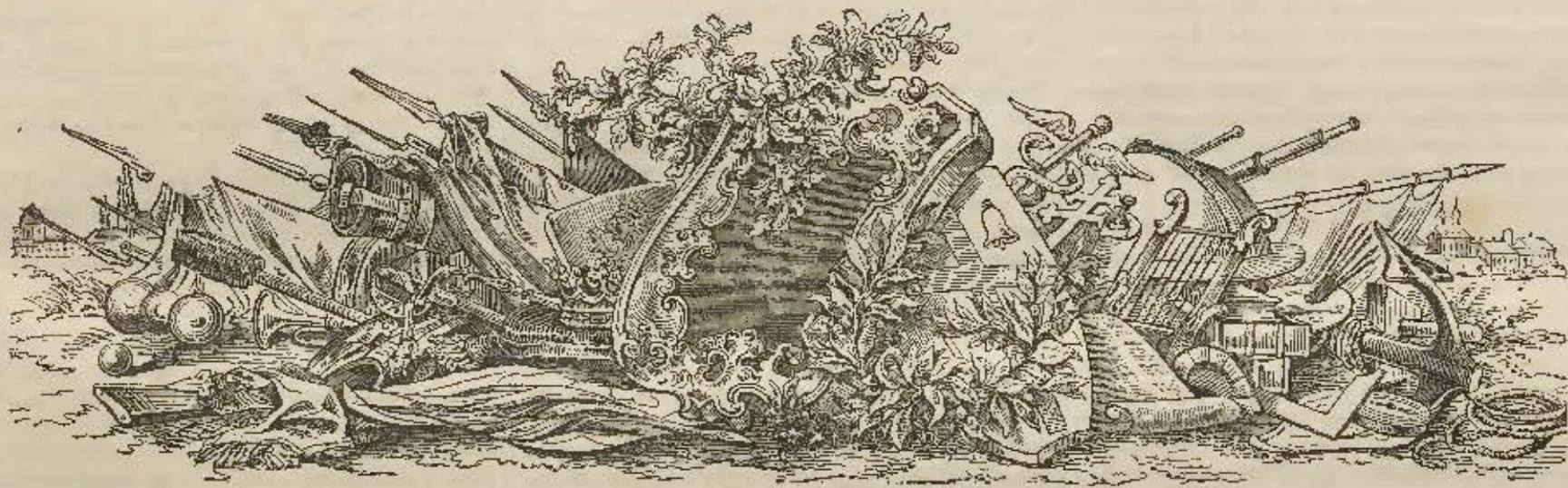

1854

ԱՆՍՏՐԻԱ

— Եւ յնոր հաւորս լինան հաւատք քաջկատանէն:

947715

ՓԱՐՈՋ, Ապրիլի 18, գեղադրելով Քարծրապատին
Գ. Բ. Ե. Զ., երեկ կոչակներ պահելու թիվն ընկերն հասեւ:

ԱՆՓՆԻԱ

Ի յուճուր, Ոսպրիկ 12. Երեկուան աստեղագիտաց
ամենեկի նոսրին մէջ Լորտ Գոման զանազան հարցումներ
ըրաւ. Անդ զիպի՛ր Գեղմանիայի տէրութեանց հետ

ունենայած չարաքերութիւնները մեզ: Լորա վարդէն-
տըն պատասխանեց թէ նոր արձանագրի մը երկ
է՛ք առջի օրը Վիեննայի մէջ ստորագրութիւն դրուե-
ցաւ, եւ տեղեկական կառավարութիւնը մինչեւ հիմա
միայն անոր յոտովագրի մը ահաւ, որն որ առջիս
հասած էր: Եւ կը բեր, որ աս արձանագրին հոգին
ուրախացուցէ: Եւ թէպէտ եւ Ենդղիայի իսկզբան
բաղձադատին կամ Աւստրիայի ըրած միտքանու-
թեան (convention) արձանագրին հետ նոյն չէ,
բայց հիմա յիշուի թաղանթացը համաձայն տրու-
նագրի մը կը պարանք տուու, եւ կրնայ ըսուի որ
ան ամէն բան իր մէջը կը պարունակէ՝ զորմէր նոյն
միտքանութիւնը կը պարունակէր: Պրոք ամենայն
յոժարակամութեամբ աս արձանագրին միտքանած
է, եւ անոր հիմա ինչո՞քն ստորագրութիւն ու
տուած է: Եւ արձանագրին իր մէջը պարունակած
ամէն պարագրոսներով գեւ Ենդղիա չեկաւ, ապա
թէ ոչ նոյն տեղեկական համաձայն ամենեւին դժուար
բութիւն մը չունէր, բայց պատկէն անմիջապէս
եւրոպեան ալ կը ըսէր: Պրոք շնորհաւ ըրարովն Ռու-
սաց կողմէ անոր ըրարուն ըսին անհիմն է: Եւ
պարագրի բանէ մ'ամենեւին փախուցու հիմ մը չկայ:

Պ Ե Ր Ո Պ Ա

ՊԵՐՈՒՆ, 19 Ապրիլի: Երեկ հաստեղաց անդ-
դիական ու գաղղիական գետնաները պաշտօնէից
գահերէց Սանկթարկ սկսող հին հետ երկուսն
խորհրդան մէջ էին: Այնքաւ որ երկու գետնան
ներն առանձին ծանուցացիր մը տուած չէն, բայց
աս ոչմի հարկաւորութիւնը ցուցաբեր են, որ
Պրաշն ալ Վիեննայի խորհրդակցութեան հիման
միտք պէտք է որ որոշ դիրք մը բռնե եւրոպական
ներդաշնակութեան մէջ: Պրոքի պատուիրաններն փայ
գեւ բան չկարողացիր: Նոր Պրոք ըսէր:

ՂՈՍՏԱՅ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՂՈՍՏԱՅ ԵՐԱՆՈՒՆ օրը Ս. Քահանայապետին օրհ-
նուած 300 արձանեւոյ ձիւղ՝ Գաղղիացի զօրաց
հրամանատարին իրերուցաւ, որպէս զի ան պարտու-
նակարաց բաժնէ՝ որոնք յառաջագոյն ինքնաձեռք
էին: Անոնք տարի Ս. Քահանայապետին ձեռքէն
պահուած արձանեւոյ ձիւղէր ընդունելու: Համար
պիշախ շատ պաշտօնակալը եկած էին՝ որ արարու-
ղութիւնն ու հանդէսը սասախէ երկնցաւ, անոր հա-
մար աս տարի վերջիւնալ կարգադրութիւնն եղաւ:
— Ինչպէս որ Գաղղիա կը գրէ ինչ Օսմանեան
Սուլթանը Ս. Քահանայապետին առանձին ինքնով
մը գրած է, որուն մէջ ամենայն պատրաստակամու-
թեամբ կը խոստանայ ուղղակիաւ քրիստոնէականը
բոլոր իր տէրութեան մէջ պաշտպանելու, ու իրենց
իրաւունքները անեղծ պահելու: Աս ինքնով քեր-
խով գետնանը Հոռմ բերան կը համարուի:

Փ Ո Ր Մ Ա

ՓՈՐՄԱՅ ԳՈՐԾՆ յայնմալ շարագործը՝ Պրքի
անուամբ պողոտայի վրայ գործող արուեստագործ մը
կը համարուի, որն որ արդէն բանտարկուած է: Եւ
բռնու ելան պատճառ՝ տունը գտնուած չախտն ու
խարտանքին եղած են, որոնք նման են նոյն
գրքին մարմնից խոսքնուած խարտից մը պրաւած
գրանակին ու պայմանագրին փախչելու ատեն զրազն
ձգած վերադարձի չուրային: Աս հասարակ կը հա-
մարուի որ պր արուեստագործ մոծմ ինչոն գաւառա-
նու ինչնն ըլլայ:

Ո Ր Ո Ս Ս Ս Ա Ն

ՊԵՐՈՒՆԻՐԻ լրագիրը կառավարութեան կող-
մանէ անկող 11ին նոր յայտարարութիւն մ'ալ կու
տայ արեւելեան ինքնոյն վրայ, որուն խոստան ան է
որ կուզէ Ռուսաստանի վրայէն աշխարհախորհ-
թեան կեղծը նետել, ու իրեն կառավարութեան
միտքը շատագոյն: Սուտի եւ իսկիւն զրուցելին
ետեւ որ Գաղղիա եւ Ենդղիա հիմա յայտարարեա
Ռուսիայի դէմ պատերազմը բացին՝ կը սկսի պատ-
մել երկու տրեւանտն տէրութեանց նաւատարմին
Ան ծով մանկէն վերջը պատահածները: Եւ ինչն
թէ ինչպէս նոյն գործարարութեան վրայ երկու տե-
րութեանց սուած յայտարարութեան հետեւու-
թիւնն ան եղաւ որ պետական յարաբերու-
թիւնները կարուցանու ինչ ինչպէս անկէ ետեւ եր-
կու տէրութիւնը Ռուսիայէն պահանջներն որ իր
զօրքերը Գաղղիայէն գաւառներէն հան, աս իրենց
պահանջները ընդունելութեան համար մեջ օր պայ-
մանագրով տարով, եւ թէ ինչպէս Ռուսաց կայսրն
իր պատուին պաշտած անպից ասոր ամենեւին պա-
տուիրան չտալ, որուն վրայ երկու տէրութիւնը
հրամարարութիւնն որ Ռուսիա նոյն գործարար իրենց
հետ պատերազմի մէջ կը գտնուի: Աստի եւ կայ-
սեր ուրիշ միջոց չեմար: Բայց ինչ պատերազմ
ընդունի:

Լորա ըսելն ետեւ՝ կը ջանայ բացատրել պատե-
րադիրն ըրար յանդիման ու պատասխանատուութիւնը
Գաղղիայի ու Ենդղիայի վրայ ձեռք: Եւ զրուցել թէ
իրենց պատերազմին պատճառ կը բռնե իրենց պա-
տուցն ու նիւթական շահերուն վնասուիլը, Ռուսաց
մեծնալու եւ աշխարհակալը խորհուրդները,
Գրոն եւ նոյն իսկ ուրիշ տէրութեանց անկախու-
թիւնը, վերջապէս Եւրոպայի հաւատարմիւնը
թիւնը որն որ Ռուսաց տէրութեան շատ մեծնա-
լովի փոխելի մէջ կ'ըլլայ: Ասպին երկու մասերուն
համար համապատիւ մը կը զրուցէ որ ամենեւին ան-
հիմն են: Իսկ վերջոյն վրայ ընդարձակ կերպով
ձառելով՝ կը ջանայ հաւատաւ թէ Ռուսաց 1815ին
վեր երդը զրադի տէրութիւններէն մէկը մը եր-
կին գաւած կամ անոր անկախութեան վնաս հա-
ցուցած չեն: Ցաճկաստանի նկատմամբ յառաջ կը
բերէ Եւրոպայի խորհուրդին զաշխարհակալը
յոյշընելու: Համար պր Ռուսաստան նոյն իսկ իր յաղ-
թա ինքնները չափաւոր կերպով իր արտին կը գործ-
ածէ: Կոստանդնուպոլսի առնելու եւ հոն միայն
կերպով կենարու գիտաւորութիւնն անկախութեան բա-
լարովն յայտնի գրադարութեան անդ կը գնէ: Աս-
կէ լրաւ կը զրուցէ որ արեւմտեան տէրութեանց
ըրածը՝ Ծաճկաստանի չէ ինչ միայն անկախութեան
հարցաւ նաեւ: Գաղղիական վնաս կը հասցընէ: Եւրո-
պայի վերջին տարիներուն յեղափոխական դէպքերը
անցողակի յիշատակելով՝ անոնց պատճառ կը գնէ
արեւմտեան տէրութիւնները, որով կ'ուզէ ցուցը-
նել որ չէ թէ Ռուսաստան, հապա իրենց Եւրոպայի
հաւատարմիւնութեան վնաս հասցընել անպիցին:
Վերջապէս կ'ուզէ հաստատել որ արեւմտեան տե-
րութեանց՝ Ռուսի դէմ պատերազմը բանալուն միակ
պատճառն ան է, որ ան վերջին տէրութեան Ե-
րեւելքի մէջ ռանցած աղղիցութիւնը ջնջել, իսկ
իր տարկուած է պատերազմն ընդունելու, որպէս
զի հաստատուն պահէ նոյն աղղիցութիւնը՝ որն որ
թէ Ռուս աղղին հարկաւոր է եւ ինչ կարիւրագործ-
թեան հաստատութեան եւ ուրիշ տէրութիւններուն
ապահովութեան համար: Եւրոպ կը լրնցընէ բու-
րով որ ըլլալու պատերազմին ծաղկաւ թշուառու-
թեան պատասխանատուութիւնն անոր չիմար՝ որն
որ կը օրհնուի պատերազմն ընդունելու, հապա անոր
որն որ պատերազմը կը բռնայ:

— Լորա զրուցելով Պրոքի ըրարին ուրիշ հա-
տած մ'ալ կը հրատարակէ Ենդղիայի կառավա-
րութեան գործը հանած դադարի թղթակցութեան
վրայ: Եւ ինչ կ'ուզէ անանց ցուցնել որ Ենդղիայի
գետնաներն՝ կայսեր Տէր ըրած խոստցութեանց
վրայ տուած անկեղծութիւնները չեն կրնար ձիւղ
բանը ըլլալ, պէտք է որ նոյնները դեւարանին ան-
ձնական աղղիցութիւններով յիշ շատ ալալած
ըլլան: Եւրոպ հաստատուել որ ան խոսքերէն չիկրնար
ամենեւին ցուցաւ ինչ կայսրը կամք անկողն ըլլայ
Օսմանեան տէրութեան երկիրները բաժնել, հապա
անոր հոկոսակը: Եւ շատ վար կը զրուցէ Ենդղիայի
պաշտօնները որ ասանկ կայսեր խոսքերը ծուռ
ըմբռնելով ու ծուռ մեկնելով՝ իրեն պատուին զըզ-
նող խոսքեր խոսեցան: Եւ զրուցէ որ պետական հետ
եղած Կոստանդնուպոլսի վնասները եւ Պրոք
նոյն վնասներուն տեւորութեան կերպով մը
ծանուցուցանին, իսկ Գաղղիայի անոր համար ձեռ-
նուցընէ, կը ըսէ, փոքր զի նոյն ատեն արդէն սկսած
էր Ս. Երկիրն ինչիւր, եւ Գաղղիայի գետնանը պա-
տուիրան պաշտ մէջ մեկի դէմ կը գործէր:

Օ Ս Ս Ա Ն Ս Տ Ե Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

ՊՈՍՏԱՆԵԱՆ ԵՐԱՆՈՒՆ 14 Ապրիլի: Ցաճկական յոռ-
նական խեղդոյն լրաւարարութեան համար Ժողովուրդ
ու Բողոքական լրագիրը բարձրագոյն Գաղղիայի
Գաղղիայի եւ Ենդղիայի գետնաներուն խրկուած
ծանուցագիրը կը հրատարակէ, որուն մէջ խորհրա-
գոյն Ռուսը, յոռնական կառավարութեան դէմ ա-
նցած յոռնականները մէկի մէկի յառաջ կը բերէ,
եւ միմեկումն կը ծանուցանէ որ եթէ իրեն հա-
տուցումը ըլլայ՝ արարտու է գործելու բարեկամա-
կան յարաբերութիւնները շարունակելու: Ասկէ
գտն նոյն լրագիրը կը հրատարակէ նաեւ Ամենք
կողմ օսմանեան գործակաւորին հիշեցնական կա-
ռավարութեան արարքն զորոնց պաշտօններն գրած
վերջնագիրը եւ նոյն վերջնագրին պատճառ պատու-
թանք, զորոնք արդէն հրատարակած են: Նոյնպէս
աս պատասխանին զինաց օսմանեան գործակաւոր-
ին կը գրած թղթով, գործելու Ռեշիա փառչին Ե-
պրիլի 1ին առ Պր. Մեկնաքա գրած ինքնով ի
պատուիրանն անոր խորհրդագրին Գրան խրկած ծա-
նուցագրին: Գրան որ հոս կը գնէր:

Խորհրդակցութիւն Ռեշիա փառչ Ցաճկաստանի ար-
տաքին գործող պաշտօններն Սեկնաքա Եւրոպ գետ-
նանին ծանուցագրին առած պատասխանը: — Ռե-
շիա 3, 1270 (1 Ապրիլ, 1854):

Կեր ծանուցագրին, որուն մէջ աս քաղաքը
թող տալու արդարմեկը ինչի կը ծանուցանէր՝ տե-
ղեկացուց: Անոնք գետնաներն նայելով՝ Գրոք մը
գիտութեանց մէջ անոնք գտնելու կարգելին, չեմ
յայտարար ամենեւին ձեռն քաղաքացի համեմատ
հարկաւոր անպարկեշտ ձեռքերից հասցընելու:

Լ. որովհետեւ պատերազմն սկսեալ Զաւոտանի
եւ Ցաճկաստանի մէջ եղած թէ գետնաներն եւ
թէ առեւտրական յարաբերութիւնները կը կորուսն,
աս որոշումն եղաւ որ հոս եղալ հիշեցնական
գիտել, ինչպէս նաեւ Օսմանեան տէրութեան մէջ
պաշտօն վարող բոլոր հիշեցնական հիւպատոսներն
անպաշտ իրենց հայրենիքը զատուած: Եւրոպ Ծաճ-
կաստանի մէջ բնակող հիշեցնական փառչական
ներն ու հայտարարները կը պարտաւորին Կաստան
գետնային ինչ տարաւ, բայց իրենց գործերը կար-
գադրելու համար 15 օր ժամանակ կը տրուի: Իսկ
նկատմամբ անոնց՝ որոնք Օսմանեան գաւառներու
մէջ կը բնակին, ան օրուքն կը սկսի աս որոշած
ժամանակն՝ որ օրն որ մեկնելու հրամանը իրենց կը
ծանուցուի:

Գրական ապացոյցները կը յայտնեն, որ հիշե-
ցնական լրագրարարութեան սահմանակից եղալ Օս-
մանեան տէրութեան գաւառներու մէջ եղած ա-
ւերը՝ չէ թէ յոռնական տէրութեան անհոգութեանը
գրկու է, այլ անոր պիտեալ լրագրարար կամ զե-
րանք:

Ինչպէս եւ կայսերական կառավարութիւնն ան-
դիմադրելի եղանակաւ իրաւունք ունի Օսմանեան
նաւահանութեան մէջ Գաղղիայի յոռնական նաւերը
անմիջապէս գրաւելու իրեն լրաւ պիտեալ միւս
խոսքը դէմ, բայց ի վերայ այս ամենայնի մեծա-
փառ կայսրն իրեն արդարութեան ծանոթ սկզբնայ
համաձայն չի համարիր հիշեցնական հապատկերն
իրենց տէրութեան միայն վերաբերող բանի մը հա-
մար պատճել: Եւրոպ համար բոլոր յարակաւն նաւե-
րուն վերը որոշուած ժամանակին մէջ՝ Զաւոտան
գաւառաւ թղթ կը սկսի:

Որոշ հրամաններ տրուած են աղբաւ եւ բար-
րովն տեղադրող հիշեցնական հապատկաց ծախսը
գաղթական մարդասէր կայանկաւ: Դժուար է: Եւրո-
պէս ամեն կայսրն ինչպէս եղած են հիշեցնաց
եւ անոնց կայանայ նկատմամբ:

Երեւն անգամ մ'ալ կը կենդան պաշտաւոր գիտ
կը համարուի, որ աս որոշումներն ընելու միտքն հիշ-
եցնական կառավարութիւնն զմեզ բռնադատելու
ուստի նաեւ ամենք բոլորմեկի պատասխանատուութեան
թիւնը իրեն գիտուն վրայ կ'ըլլայ:

Լ. իմ ամենագրութիւն տիրոջ կայսրն՝ որոշումները
ձեզի, Կայսրն, ծանուցանելու ետքը՝ կ'առնուի աս
աւելին: . . .

ՌԵՇԻԱ

— 11 Երոյնչալ լրագիրն Ենդղիայի գետնան Լորա
Ամենք թղթ Ռեշիա ինչ Ենդղիայի հիւպատոսնե-
րուն գրած շրջաբերական ալ յառաջ կը բերէ:
Աս շրջաբերականն մէջ գետնանը հիւպատոսներուն
կրտէ ինչ անանց համարով որ Օսմանեան տէրու-
թեան մանաւանդ Զաւոտանի օսմանակից գաւա-
ռներուն մէջ գտնուող Էնդղիայիները՝ բարձրագ-
ոյն Գրան հապատակ յոռնագրի բնակիչները միջա-
փառ Ռեշիանին դէմ արդ երկու կը յորդորեն,
ըսելով որ Գաղղիայի եւ Ենդղիայի տէրութիւնները
պատարաս են անոնց օղնելու, եւ միմեկումն
ստուգութեան համար հանած են որ Օսմանեան տե-
րութեան երկիրներն գործը երկու տարիւն ան-
անանց Գաղղիայի եւ Ենդղիայի գետնաները զա-
մեքն իրենց պաշտպանութեան աւել պիտ'որ տա-
նուն, եւ անանցով, կրտէ, որ աս ամեն սուտ հա-
րանքը միայն պատերազմական միջակին չարիքը
սատկացընելու կը ծառայեն՝ կը փութում ծանու-
ցանք որ այս ամենայն անհիմն ու չեմուս սուտ
թիւններ են: Ամենք աղէկ գիտէր թէ Ենդղիա ու
Գաղղիա վնասներու Սեկնաքա դէմ եղած անկախ
յոռնականները դէմ ինչ գրած միմեկումն անանց
յոյսան կը անեալ ինչ ինչպիսի արձանակեալ եւ
պարգեւան կը նային ողնպիսի շարժման մը՝ որն որ
միայն Ռուսաստանի նպատակաւ կրնայ ըլլալ: Կրտ-
րախտարար պայսիս յարաբերութեանց մէջ մանող
անմեղ գերդաստաններու միջակին ցուակից կը-
լանք, բայց խոսքը արդ ինչպիսի շարժման մը՝ որն որ
ծածկել անկախ կողմնակցութեան մը բռնած ըն-
թացքին դէմ մը անկողն գրած մանքը: Ռուսի
եւ պարտը կը համարուի՝ յանձնել ձեզի որ յարմար
եւ պատեհ առիթ մը չի գործընդերը աս շրջաբերա-
կանի մէջ բոլորմեկի անոր ծանուցանելու ամե-
նուն որոնք վերջիւնալ սուտ համարաներն կրնան
մոլորի:

— Պաշտօնական յայտարարութիւն մը կը ծանու-
ցանէ այն հրամանը, որն որ հիշեցնական հիւպատո-
սարարն կ'արգելէ որ անպարկեշտ լրագր, եւ միմեկումն

Ստանալով նաև անորոշորէն բարձրագոյն ու հարմարագոյն օրինակներուն նմանութիւնն է, ու բուն աղբյուրն յատկութիւն մը չունի. սեփական ալ արուեստական բանքն ու բարդագործութիւններն բոլոր մասնին տեղադրութիւն կամ հարմարութիւնն են, ինչպէս որ յատկապէս դիտարկեալութեան բացառութիւններն ալ գերազանցեն: Թողութեան աղբյուրն ուսանողն պատկերապի նախքան կարգաւորութիւնը բոլորովին պահելով ու կատարելով բան է կերպով: Նախ անոնց՝ որոնք հրաժարուի պէս նախադրման փորձի ա. հանդիսի մէջ տեսած են, շատ բան հաճող ու գոհութեամբ արժանի երեւցած է: Բայց ճանաչողներն ու հասկնողները Ռուսի պատկերապի նախադրութեան մէջ շատ որակաւութիւն կը գտնեն: Բանի մը գնումութիւններ ալ բրած են, որոնք կը ցուցնեն թէ Ռուսի ծովական զարգացումն այնչափ փոխադրու է եղեր, եւ ոչ ալ այնչափ բարձր համարում մը տեսնալու է:

Կախ Ռուսները ծովական ժողովուրդ չեն, մանաւանդ թէ, ինչպէս Անգղիացիք կ'ըսեն, ճշմարիտ ցամաքային մէկը են: Իրենց առ բանին մէջ Անգղիացիք, Հայտնաբերող, Կանադացիք, Գոնիացիք եւ ուրիշ ծովական ուղիքայ ցամաքային հակառակն են. որովհետեւ ասանց չկայ ուրիշ այնպէս հանդիման ծառայութիւն մը, ինչպէս ծովական ծառայութիւնը: Իրականութեան բնակող ամեն ուղիքայ մէջ չկայ աղբյուր որ ծովական իրերու տեղիւն ու ի վարդայ ծովագնաց ըլլայ: Բուն աղբյուրն Ռուսներուն հայրենիքն է. ոչ տեղ մը ծովագնաց է: Բոլոր ծովագնաց փող օտարական ու յրուսեալ գաղթականներ կը բնակին: Ծովագնացի Ռուսի հայտնաբերող գերեն շատ քիչերը ծովագնաց ելին, ոչ Վուրյանտ ու Լիֆլանտ բնակող Լիֆլանտցիք, որ եւրոպէնի շատ կը վախճան, եւ ոչ ալ հարաւային Ռուսիա բնակող Ռուսներն որոնք հայրենիքն ու հովիտն ունեն, ու իրենց ապրանքներուն երթելուն ստարակապէս նախադրութեան ձեռք կը կատարեն: Եւ ոչ ալ հոգաբաններն որոնք երբեմն կրնան երկրին միջնային գետի ուղիք նախադրութեան ծովագնաց հիմունքներն բնակող համար դուրս կը յարձակին: Ըսանցմէ բացառութիւն մը միայն Գիւրլանտի ու Բալթիկի բնակիչներն կրնան համարուի, որոնք արդէն հնուցմէ ի վեր ծովագնաց շատ անդրկող են ու շատ աղէկ անուն հանած են, որոնք իրենց երկայնաձիգ ծովագնացութեան, բազմակի լճերուն ու մեծ ու պարփակ աղբյուրներուն: Բուն վրայ դանազան կերպով ծովական կրթութեամբ մարդած ու փարձած են: Անոր համար Ռուսի նախադրութեան մէջ ֆիզիոնոմիայի խիստ շատ կը գտնուի: 3:

Երբ աս բնակ ու տեղագրի նախադրող պահուած թիւները պատճառաւ պէտք էր որ Ռուսաստանն ուրիշ ծովահնուս օտար աղբյուր մը գտնէր, ու անկէ նախադրութեան տեսքով, ինչպէս որ Գաղղիացիք ձիւփարկու մէջ շատ եւս ըլլալուն պատճառաւ Գերմանացի աղբյուր գտնուի: 3:

Սակայն է որ Ռուսները շատ ճանաչած են օտար նախադրութիւն իրենց նախադրութեան ծառայութեանը կոչելու: Ինչպէս Գերմանացիք, Հոլանդացիք ու Գերմանացիք, մերկէն Անգղիացիք նաեւ Բոլոնիացիք տեսնան նախադրութեան մէջ: Սակայն աս օտարականներն բնակեցան, ինչպէս ամեն տեղ օր որ Ռուսի ծովագնացութեան մէջ ըլլան, միշտ դիմադրող ու անհաշտ կը ըլլան, բայց զիրենք հասարակ նախադրող կարգին մէջ կամ զեկապարութեան դնել, կամ թիւաբանութեան, կամ կայմի կամ մոնիթորի պաշտօնի մէջ բռնել որ որ նորագութեանն ու փոփոխութեան շատ աւելի հարկաւորութիւն կայ: Բան թէ բարձրագոյն պաշտօններուն մէջ, Գերմանացիք ըլլալ: Ռուսական նախադրութեան ինչպէս նախադրութիւնը, որ ցամաքային զորաց լիազակէն շատ արաբներութիւն մը չունի, ան խիստ կրթութիւնը որուն տակ ժամած են, օտար աղբյուր Ռուսացիք գեւ ռեւելցած հակադրութիւնը (antipathic), մանաւանդ հասարակ աստիճանի մարդու մը որ համարհանութիւնը, եւ նոյնպէս մեկու մը հաւասար կենալու ունեցած զգումն ու հակադրութիւնը, աս ամեն այնպիսի պարագաներն են՝ որոնք օտարները Ռուս նախադրող հետ խառնելու ու միացնելու կարգելուն ու անկարելի է ընեն: Ռուսի երբ որ Ռուսները չէ թէ որաբազայի բնական օրինակներն, այլ իրենց վրայ իշխողներուն կամային ու բարձրագոյն համար նախադր եղան, անկէ ետեւ ուրիշ բան չէր մնար, բայց

եթէ տեղափոխութեան ներքին գաւառներէն մշակելու ու հովիտներ բնակելու գոտի ծովական ծառայութեան համար, ինչպէս նաեւ Բոլոնիացիք ցամաքային գերմանացիներ համար, Հիմալայ Բուսական նախադրութեան ծառայութեանը մէջ եղող 30,000 նախադրութեան անշուշտ գտնէ 24 հարաւոր արտադրող ու բաշակ մեծցած են. աս առաւել՝ քուցէ քանի մը հարաւոր իրենց սկզբնական կրթութիւնները Սեւ ծովու եզրերէն դուրս գոյ մեկ նախադրութեան մէկու նախադրութեան, կամ վերի Ապիալի ու Հիւսիսային ծովուն վրայ ձիւփարկութիւն ընելով կատարած են:

Վ Ի Ե Ն Ն Ա Յ Ի Դ Ր Ա Մ Ա Պ Ո Ւ Ռ Ե Ա Ն Ը Ն Թ Ա Յ Ը

Փայտի Բնակիչը:

Ա.

Սպար Նախադրութեան:

ՍՊԱՐԿԱՆ Փայտի անդրկական լրագրող Մարտի 28ին հաստատած մը հրատարակած էր, որուն մէջ կ'ըսէր թէ, Նախադրութեան Գ. Գաղղիացիք կայսեր, ու նախադրութեան Գ. Գաղղիացիք լիազակէն մէջ խիստ մեծ համեմատութիւն ու նմանութիւն կայ: Նախադրութեան Գ. Գաղղիացիք պէս երեւելի ամեն յատկութեան է, եւ այնպիսի պարագաներն մէջ՝ որ փառաց ցանկութիւն զգողութեան շատ յարմար են: Իր բարբն ու վարմանքը, Գաղղիացիք պէս՝ պարզ, անուաճող ու բնական է: Հանգարտ է ու միայն իրեն իրեն խորհուրդ հարցնելու սովորած, պատկերապի, կենսական ու քաղաքական ինքնուրոյ տեղիւն, հաստատաւոր, իրաւոր ու ստար իրաւոր քաղաքական: Իր Գ. Գաղղիացիքն մէջ յարազատ ցած երեւելի գործը յայտնի ցուցող որ իր միտքն աւելի կարող է ամենամեծ ու ամենէն յանգիստական յատկագրութեանը չլինելու, եւ թէ իր ձեռքը կարող է զանազան կարողութեան ու զարագ կերպով ի գործ դնել: Նախադրութեան Գ. Գաղղիացիք պէս նմանութիւնն ունի: Իր կայսերական սրամազութիւններն զԳաղղիացիք վերահաս անանկութեանը մեծն ազդողներն, եւ վերջ տուն ան հրեշտական, անկարող է անգործադրել ընկերակցութեան խորհուրդներուն: Եւ կարգադրութիւններն արուեստից ու փառապանութեան յառաջացման արտադրող կարգի մղում մը տուն, կարգ կանոն ու օրէնք հաստատեցին: Գաղղիացիք բազմութիւն երկաթուղիներով, ու հրատարակական գործը զարգացրին, Գաղղիացիք վրայ հեռագրական թիւները տարածեցին, Գաղղիացիք զԳաղղիացիքն, եւ Գաղղիացիք փողովութեան կարողութիւնը ընդունին, եւ Գաղղիացիքն առին որ իրենց կատարող, կէս դիմադրող, կէս քաղաքացի, գերմանական եւ քաղաքացի, ինչպէս Գ. Գաղղիացիքն, Գ. Գաղղիացիքն արեւմտեան Եւրոպային յարազատ ու զարմացման կը միմարի, եւ Եւրոպային մէջ իր պարագանն աճել է: Կայսեր կարգադրութիւնները Գաղղիացիքն ու Գաղղիացիքն մէջ ընդհանրապէս իր ու ճանաչողութիւնն եղաւ: Ըս զանազանութիւնը տեւական խաղաղութեանն ու բաշակմանութեան հիմն է, որոնք տեւաւ օրումներ յառաջ պիտ'որ երեւն, թէ աս երկու երկրներուն, եւ իր լոյր քաղաքականացեալ աշխարհին:

Կայսեր հետ մտերմաբար ապրողներուն ամենքն ալ զիրք կը սիրեն, եւ իրենց զիրենք զօրաւոր համակրութեամբ մը (sympathie) անոր միտած կը դնան: Ամեն իրեն ծառայողներն իրենց բաշակման վրայ կը պարծին, եւ իրեն համար ամեն բան զոհելու պատրաստ են: Իր բարեկամներուն ու ծառայողի հետ փոքրամեծ լրագրող, սիրելի ու ապրողներն է: Միեւնոն եւ ազնուական է իր փոխը լիազակէն ներքեւ ու նաեւ օրինելու, երբ որ անցածին վրայ ցաւ, եւ ապագային վրայ սպասելու կը ցուցնեն: Իր իրեն ամենայն ունեցած լիազակէն օրինակ անկողն ընթացք մըն է: Կայսեր հիմն աստիկ մէր ունի, միշտ անոր հետ

Prone à cheval et tête forte.

Վ Ի Ե Ն Ն Ա Յ Ի Դ Ր Ա Մ Ա Պ Ո Ւ Ռ Ե Ա Ն Ը Ն Թ Ա Յ Ը

ԱՊՐԵԼ 18 (6) 19 (7) 20 (8) 21 (9) 22 (10) 24 (12)									
Կայսերական 100 հարկուր. ֆի. արծ. ֆիւր.	—	—	—	113 1/2	—	—	137 1/2	2 1/2	2 1/2
Կայսերական 100 ընդ. աղիքի ֆիւր.	131	135 1/4	135 1/4	—	—	—	125	2	2
Կայսերական 300 ֆիւր. արծ. ֆիւր.	130	—	131	—	—	—	—	2	2
Կայսերական 1 ֆիւր. արծ. ֆիւր.	13.8	13.14	13.15	13.15	—	—	12.24	3	3
Համարակ. 100 մարդ. արծ. ֆիւր.	93	101 1/4	100 1/2	101	—	—	—	2	2
Կայսերական 300 ֆիւր. արծ. ֆիւր.	—	—	—	—	—	—	160	2	2
Կայսերական 300 ֆիւր. արծ. ֆիւր.	132	133 1/4	133	132 1/2	—	—	—	2	2
Կայսերական 300 ֆիւր. արծ. ֆիւր.	150 1/2	160 1/4	160 1/4	160 1/4	—	—	160	2	2
Կայսերական 100 մարդ. արծ. ֆիւր.	134	135	135	135 1/2	—	—	—	3	3
Կայսերական 100 մարդ. արծ. ֆիւր.	353	357	—	—	—	—	351.353	31	31
Կայսերական 100 մարդ. արծ. ֆիւր.	212	210	208	210	—	—	—	31	31
Կայսերական 100 մարդ. արծ. ֆիւր.	38	38 1/2	38 1/2	38 1/2	—	—	32	—	—
Կայսերական 100 մարդ. արծ. ֆիւր.	33 1/2	34 1/4	34 1/4	34 1/4	—	—	35 1/2	—	—